

Ar aš esu alergiškas?

Viskas, ką reikia žinoti
apie alerginius tyrimus

10 dalykų, kuriuos būtina žinoti pasirenkant alergijų tyrimus

1. Alergija (I-ojo tipo hiperjautrumo reakcija) – tai greita organizmo imuninės sistemos reakcija į aplinkos faktorius, dalyvaujant IgE.
2. Esant su IgE susijusiai alergijai, simptomai pasireiškia per 0,5-2 val. nuo kontakto su alergenu.
3. Ne visada alergijos požymius sukelia IgE tipo antikūnai. Alergiją imituojantys simptomai gali būti dėl kitų – imunologinių arba net neimunologinių priežasčių, nesusijusių su IgE.
4. Esant simptomams, nebūtinai gautami teigiami specifinių IgE (prieš konkrečius alergenų) tyrimų rezultatai. Tai gali būti dėl šių priežasčių:
 - audiniuose vietiskai vyksta putliųjų ląstelių sensibilizacija (įjautrinimas), tačiau į kraujotaką IgE nepatenka arba patenka labai mažai kiekių;
 - panašūs į alergiją simptomai gali atsirasti dėl IgG poveikio (maisto netoleravimo), histaminą skaidančio fermento trūkumo, kai kurių faktorių, tiesiogiai skatinančių biologškai aktyvių medžiagų išsiskyrimą;
 - tyrimams naudojami skirtingi reagentai. Skiriasi alergenų ekstraktų sudėtis, jautrumas ir specifiskumas (šiek tiek gali skirtis net to paties gamintojo skirtingos reagentų serijos);
 - odos dūrio testai gali būti neigiami dėl vaistų vartojimo.
5. Esant teigiamiems alergijų tyrimų rezultatams, nebūtinai gali pasireikšti simptomai. Tačiau net ir mažos aptiktos specifinių IgE koncentracijos rodo padidintą organizmo jautrumą tam tikriems alergenams, kurių reikėtų vengti, nes simptomai gali atsirasti vėliau.
6. Bendro IgE koncentracija kraujyje padidėja nebūtinai dėl alergijos. Taip gali būti dėl parazitozės, skydliaukės hiperfunkcijos, sisteminių vaskulitų, bronchopulmonalinės aspergiliozės ar rūkymo.
7. Tyrimo metodai (odos dūrio testai, pavienių alergijų tyrimas kraujyje, alergenų rinkinių tyrimas, alergenų komponentų tyrimas) skiriasi jautrumu ir specifiskumu, turi skirtingą naudą, priklausomai nuo klinikinės situacijos.
8. Skirtingų tyrimo metodų rezultatai gali skirtis (nekoreliuoti tarpusavyje).
9. Nėra vieningų diagnostinių taisyklių, tinkančių visiems alergenams – kiekviena alergijų grupė ar net pavieniai alergenai turi skirtingus pasireiškimo bei diagnostikos ypatumus. Todėl, įtariant alergiją, rekomenduojama gydytojo alergologo konsultacija.

Alergijos diagnozė
nustatoma tik kompleksiškai
vertinant simptomus ir tyrimų
rezultatus

Dar keletas „keistų“ faktų apie alergijas

1. Kai kurie žmonės alergiški tik tam tikrų veislių šunims ir toleruoja kitos veislės gyvūnus.
2. Šuns alergenai labai paplitę aplinkoje, jų galima rasti net namuose, kuriuose šuo negyvena.
3. Pastebėta, kad alergenų koncentracija šuns kailyje skiriasi net tarp tos pačios veislės šunų.
4. Kartais vaikams pasireiškia alergija maistui, kurio jie net nevalgė – siejama su odos barjerinės funkcijos pažeidimu (pvz., naudoti kremai turintys maisto priedų).
5. Kai kurie katės alergenai kryžmiškai reaguoja su daugeliu maisto produktų (vadinamas katės-kiaulienos sindromas).
6. Tik 35-50 % atvejų įtariama alergija maistui patvirtinama provokaciniu oraliu mėginiu. Reikia nepamiršti, kad ir kiti veiksniai, tokie kaip karštis, dirginančios medžiagos, mikroorganizmai, inhaliaciniai alergenai, taip pat gali provokuoti simptomus. Ligą paūminti gali net maiste esantys konservantai ir biogeniniai aminorai.

7. Odos dūrio mėginys. Neigiamas mėginys leidžia gana patikimai (90-95 % tikslumu) atmesti alergiją maistui. Teigiamas mėginys tik apie 40 % tikslumu patvirtina alergiją maistui, net jeigu pasireiškia simptomai.

8. Specifinių IgE tyrimas kraujyje. Neigiamas mėginys leidžia atmesti alergiją maistui 75 % tikslumu. Teigiamas mėginys patvirtina 20-60 % tikslumu – priklauso nuo maisto produkto. Gerokai didesnis patikimumas vištų kiaušiniams, karvių pienui, žuviai, riešutams, mažesnis – kviečiams, sojai.

Alergenų tyrimai

SYNLAB laboratorijoje galima atlikti pavienių specifinių IgE ir alergenų rinkinių tyrimus. Pavienių alergenų sąrašas yra pateiktas SYNLAB svetainėje www.synlab.lt

Alergenų rinkinius sudaro nuo 20 iki 61 alergeno. Didieji alergenų rinkiniai yra sudaryti kombinuojant du mažuosius:

Įkvepiamų alergenų (60) rinkinys – 3111 + 3119

Mišrių alergenų (61) rinkinys – 3110 + 3420 arba 3111 + 3420

Maisto alergenų (50) rinkinys – 3420 + 3426

Įkvepiamieji alergenai

Įkvepiamų alergenų rinkinys su kiaulpiene (20 alergenų) 3111	Įkvepiamų alergenų rinkinys su plunksnų mišiniu (20 alergenų) 3110
Pašarinis motiejukas	Gyslotis
Rugiai	Kietis
Alksnis	Alksnis
Beržas	Beržas
Lazdynas	Lazdynas
Kietis	Rugiai
Paprastoji kiaulpienė	Pašarinis motiejukas
Siauralapis gyslotis	Plunksnų mišinys
<i>Dermatophagoides pteronyssinus</i> (dulkių erkutė)	<i>Alternaria alternata</i> (Sausgrybis)
<i>Dermatophagoides farinae</i> (dulkių erkutė)	<i>Aspergillus fumigatus</i> (Galvenis)
Katinas	<i>Cladosporium herbarum</i> (Juodgrybis)
Šuo	<i>Penicillium notatum</i> (Pelėjūnas)
Arklys	Katė
Jūrų kiaulytė	Žiurkėnas
Triušis	Šuo
Žiurkėnas	Jūrų kiaulytė
<i>Penicillium notatum</i> (Pelėjūnas)	Arklys
<i>Cladosporium herbarum</i> (Juodgrybis)	Triušis
<i>Aspergillus fumigatus</i> (Galvenis)	<i>Dermatophagoides pteronyssinus</i> (dulkių erkutė)
<i>Alternaria alternata</i> (Sausgrybis)	<i>Dermatophagoides farinae</i> (dulkių erkutė)

Įkvėpjamieji alergenai

Įkvėpjamų alergenų rinkinys su kiaulpiene (58 alergenai) 3119	
Rugiai	
Alyvmedis	
Šilkmedis	
<i>Dermatophagoides farinae</i> (dulkių erkutė)	
<i>Dermatophagoides pteronyssinus</i> (dulkių erkutė)	
Tarakonas	
Katinas	
Šuo	
Arklys	
Karvė	
Ožys	
Avis	
Žiurkėnas	
<i>Alternaria alternata</i> (Sausgrybis)	
<i>Aspergillus fumigatus</i> (Galvenis)	
<i>Cladosporium herbarum</i> (Juodgrybis)	
<i>Penicillium notatum</i> (Pelėjūnas)	
Žolių mišinys, ankstyvosios	Pavasarinė žolė Paprastoji šunažolė Motiejukas
Žolių mišinys, vėlyvosios	Tikroji knisažolė Nendrė Smilga, vilūnė
	Rugiai
Javų žiedadulkių mišinys	Avižos Miežiai Kviečiai
Medžių žiedadulkių mišinys, ankstyvosios	Alksnis Beržas Lazdynas Kiparisas Uosis Ažuolas
Medžių žiedadulkių mišinys, vėlyvosios	Alyvmedis Riešutmedis Pušis Platanas
Gėlių mišinys	Chrizantema Rožė Tulpė Jacintas Paprastoji žilė Dagys, usnis Paprastasis dagišius Rūgštynės
Piktžolių mišinys 1	Kietis Gyslotis Balanda Vaistinė sienažolė
Piktžolių mišinys 2	Vištos plunksnos Žąsies plunksnos Anties plunksnos
Plunksnų mišinys 1	Banguotoji papūgėlė
Plunksnų mišinys 2	Kanarėlė Papūgos plunksnos Povo plunksnos
Pelėsinų grybų mišinys 1	<i>Candida albicans</i> <i>Rhizopus nigricans</i>
Pelėsinų grybų mišinys 2	<i>Aureobasidium pullulans</i> <i>Penicillium roqueforti</i> <i>Bipolaris spicifera</i>

Maisto alergenai

Maisto alergenų rinkinys (41 alergenai) 3420			
Pieno, kiaušinio baltymai	Karvės pienas	Vaisiai	Obuoliai
	Karvės pienas UAT		Persikai
	Kazeinas		Apelsinai
	Kiaušinio baltymas		Bananai
Mėsa	Vištiena		Braškės
	Jautiena		Kiviai
Mėsos mišinys	Jautiena		Vyšnios
	Aviena		Šilkmedžio vaisius
Žuvies mišinys	Menkė	Riešutai	Figos
	Silkė		Lazdyno riešutai
	Plekšnė		Žemės riešutai
	Skumbė		Sezamo sėklos
Vėžiagyvių mišinys	Omaras		Moliūgo sėklos
	Austrės		Saulėgrąžų sėklos
	Moliuskai		Pistacijos
	Morkos	Grūdai	Kvietiniai miltai
Daržovės	Bulvės		Ryžiai
	Soja		Glitimas
	Šparaginės pupelės		Kakava
	Svogūnai		
	Alyvuogės		
	Pomidorai		

Mišrūs ir maisto alergenai

Mišrių alergenų rinkinys (27 alergenai) 3712

Žolių mišinys
(pašarinis motiejukas, rugiai)

Beržas

Paprastasis kietis

Dermatophagoides pteronyssinus
(dulkių erkutė)

Dermatophagoides farinae
(dulkių erkutė)

Katinas

Šuo

Arklys

Cladosporium herbarum (Juodgrybis)

Aspergillus fumigatus (Galvenis)

Alternaria alternata (Sausgrybis)

Kiaušinio baltymas

Kiaušinio trynys

Menkė

Karvės pienas

Alfa-laktoalbuminas

Beta-laktoglobulinas

Kazeinas

Jaučio serumo albuminas (BSA)

Kvietiniai miltai

Ryžiai

Soja

Žemės riešutai

Lazdynų riešutai

Morka

Bulvė

Obuolys

Maisto alergenų rinkinys (23 alergenai) 3426

Grūdai
Kvietiniai miltai
Miežiniai miltai
Ryžiai
Grikiai

Riešutai
Žemės riešutai
Kaštonas

Citrusų mišinys
Greipfrutas
Citrina
Apelsinas
Mandarinai

Daržovės
Pomidoras
Bulvės

Mėsa
Kiauliena
Jautiena
Vištiena

Žuvis
Menkė
Tunas
Lašiša
Skumbė

Kepimo mielės

Kakava

Česnakas

Čederio sūris

Mišrūs alergenai

Mišrių alergenų rinkinys (42 alergenai) 3716		Eukaliptas
Katė		Lateksas
Šuo		Saulėgrąža
Arklys		Rožė
Balandžių ekskrementai		<i>Dermatophagoides pteronyssinus</i> (dulkių erkutė)
Balandžių plunksnos		<i>Dermatophagoides farinae</i> (dulkių erkutė)
Triušis		Kiaušinio trynys
Žiurkėnas		Kiaušinio baltymas
	Banguotoji papūgėlė	Gliutenas
	Kanarėlė	Karvės pienas
Narvelio paukščių mišinys	Papūga	Krabai
	Ilgauodegė žieduotoji papūga	Skumbrė
	Kikilis	Žemės riešutai
Bičių nuodai		Soja
Vapsvų nuodai		Bolivinė balanda (Kynva)
Tarakonai		Šokoladas
<i>Penicillium notatum</i> (Pelėjūnas)		Kiauliena
<i>Cladosporium herbarum</i> (Juodgrybis)		Greipfrutas Citrina Apelsinas Mandarinai
<i>Aspergillus fumigatus</i> (Galvenis)		
<i>Alternaria alternata</i> (Sausgrybis)		
		Braškės
		Obuoliai

Mišrūs alergenai

Mišrių alergenų rinkinys (54 alergenai) 3790	
Vaisiai	Abrikosai Obuoliai Kiviai
Daržovės	Salieras Bulvės Morkos Pomidorai
Riešutai	Migdolai Lazdyno riešutai Žemės riešutai
Grūdai	Ruginiai miltai Kvietiniai miltai Ryžiai Sojos pupelės
Mėsa	Aviena Jautiena
Baltymai	Kazeinas β -Lactoglobulinas α -Lactalbuminas Jaučio serumo albuminas (BSA)
Žuvis	Menkė
Jūros gėrybės	Krevetės Krabas
Sezamai	
Kepimo mielės	
Karvės pienas	

Kiaušinio baltymas

Kiaušinio trynys

	Arklys Šuo Katė
Medžiai	Kiparisas Ažuolas Lazdynas Beržas Alksnis
Žolės	Angliškas gyslotis Paprastasis kietis Kietinė ambrozija Kultivuoti rugiai Pašarinis motiejukas Šunažolė Kvapioji gardunytė
Pelėsiai	<i>Alternaria alternate</i> <i>Aspergillus fumigatus</i> <i>Cladosporium herbarum</i> <i>Penicillium notatum</i>
Namų dulkių erkės	<i>Dermatophagoides farina</i> <i>Dermatophagoides pteronyssinus</i>
Vabzdžiai	Vapsvų nuodai Bičių nuodai
Tarakonas vokiškasis	
Namų dulkės	
Lateksas	

Alergenų komponentų tyrimai (molekuliniai alergenai)

Alergeno baltymai pagal struktūrą skirstomi į grupes, kurios pasižymi skirtingomis savybėmis. Žmogus gali būti alergiškas ne „visam“ alergenui, o tik kai kuriems jo komponentams. Nuo komponentų kombinacijos priklauso alergijos pobūdis ir sunkumas.

Atliekant alergenų komponentų tyrimą, naudojami ne alergenų ekstraktai, o išvalytos natūralios arba rekombinantinės (dirbtinai susintetintos) alergenų molekulės, todėl tyrimas yra jautresnis ir specifiškesnis.

Molekuliniai pavieniai alergenai

	Lietuviškas / lotyniškas pavadinimas	Tarptautinis klasifikacijos kodas
Žiedadulkių alergenų komponentai	Beržo / <i>Betula verrucosa</i> rBet v 1 PR-10	t215
	Motiejuko / <i>Phleum pratense</i> Hl p 1, rPhl p 5b	g213
Gyvūnų alergenų komponentai	Katės / <i>Felis domesticus</i>	Fel d 1 Fel d 2
	Šuns / <i>Canis familiaris</i>	Can f 1 Can f 3
Maistinių alergenų komponentai	Pieno / <i>Bos spp.</i> nBos d 4 alpha-lactalbumin rVes v 5	f76 i209

Molekuliinių alergenų tyrimai padeda:

- prognozuoti, kaip pasireikš alergija – ar tik vietiniais simptomais, ar sisteminėmis organizmo reakcijomis;
- prognozuoti, kokie simptomai pasireikš: pvz., turint alergiją katei – bronchine astma ar rinokonjunktyvitą;
- įspėti apie reakciją kitiems alergenams (pvz., katės – kiaušienos sindromas);
- kai kurie kiaušinių alergenų komponentai įeina į vakcinų sudėtį ir gali sukelti reakcijas;
- nustatyti, kaip apdorotų maisto produktų vengti vartoti, pvz., kai kurie pieno, kiaušinio alergenų komponentai neatsparūs karščiui, todėl gali būti naudojami termiškai apdoroti;
- atskirti kryžmines reakcijas nuo tikrosios alergijos.

Dažniausiai pasitaikančios kryžminės reakcijos:

Įkvepiamieji alergenai	Susiję maisto alergenai
Žolė	Pomidorai, bulvės, morkos, salierai, česnakai, svogūnai, kviečiai, ryžiai, žalieji žirneliai, žemės riešutai, obuoliai, persikai, apelsinai, arbūzai, melionai, kiviai
Beržas	Riešutai, graikiniai riešutai, obuoliai, kriaušės, morkos, salierai, bulvės, apelsinai, kiviai
Paprastasis kietis	Salierai, morkos, prieskoniai, žalieji žirneliai, garstyčios, riešutai
Kietinė ambrozija	Arbūzai, melionai, agurkai, bananai
Siauralapis gyslotis	Melionai
Lateksas	Avokadai, bulvės, bananai, pomidorai, kaštainiai, kiviai

Alergenų komponentai dažniausiai derinami su klasikiais alergenų tyrimais – pirmiausia nustatomas alergenai, po to tiriami jo komponentai.

Jeigu yra nustatyta alergija konkrečiam alergenai, rekomenduojama tirti jo komponentus.

Rekomenduojama pirmiausia tirti alergenų komponentus šiais atvejais: alergija keletui alergenų, neaiškūs simptomai, nėra atsako į gydymą, alergijai pienui, riešutams, kiaušiniams.

Histamino netoleravimo tyrimas - DAO

Diamino oksidazė (DAO) – fermentas, atsakingas už histamino skaidymą. Pagrindinė šio fermento sintezės vieta yra plonasis žarnynas. Iš čia diamino oksidazė limfiniu keliu patenka į kraujotaką arba į žarnyno spindį ir skaido histamino perteklių.

Trūkstant diamino oksidazės nesuskaidomas histamino perteklius, padidėja organizmo jautrumas histamino turinčiam maistui, o tai pasireiškia būdingais simptomais:

Simptomai:

- pykinimas;
- pilvo skausmai;
- viduriavimas;
- galvos skausmai;
- migrena;
- dismenorėja (skausmingos mėnesinės);
- tachikardija;
- hipotenzija;
- rinokonjunktyvitas;
- odos niežulys;
- paraudimas;
- dilgėlinė;
- egzema;
- akių perštėjimas;
- bronchų spazmai;
- ir kiti į alergiją panašūs simptomai.

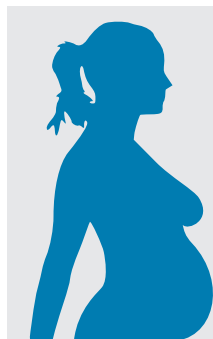

DAO stoka gali būti nulemta genetiškai, įtakota uždegiminių žarnyno ligų ar laikina, pavyzdžiui dėl DAO aktyvumą slopinančių vaistų (cimetidinas, ambroksolis, acetilcisteinas, antibiotikai su klavulano r. ir kiti), gausiai valgant histamino turinčio maisto ir vartojant alkoholio.

Histamino yra daugelyje produktų

Histaminas maiste	Histamino liberatoriai	DAO inhibitoriai
Alkoholis (šampanas, raudonasis vynas); fermentiniai, pelėsiniai sūriai; jūrų gėrybės, žuvis; vytinta, rūkyta mėsa, kepta su oda vištiena; kviečių gemalai, mieliniai baltų miltų gaminiai; rauginti kopūstai, marinuotos daržovės; pomidorai, baklažanai, špinatai, avokadai, ankštiniai; bananai, ananasai, papajos, apelsinai, greipfrutai, kriaušės, avietės; džiovinti vaisiai, riešutai, saulėgrąžos, actas, majonezas, sojų ir kiti padažai.	Alkoholis; jūrų gėrybės, žuvis, kiauliena; kiaušinio baltymas (žalias); šokoladas ir kiti kakavos produktai; citrusiniai vaisiai, bananai, braškės, papajos, ananasai, kiviai; pomidorai, špinatai, šampinjonai, žemės riešutai; benzoatai, sulfatai, glutamatai, nitratai, dažikliai ir kiti maisto priedai.	Alkoholis, žalioji arbata, mate arbata; energiniai gėrimai; vaistai: NVNU, aspirinas, acetilcisteinas, ambroksolis, antibiotikai su klavulano rūgštimi, cefuroksimas, metoklopramidas, cimetidinas, eufilinas, amiloridas, verapamilis, propafenonas, alprenolis, dihidralazinas, amitriptilinas, citostatikai, rentgeno kontrastinės medžiagos.

Sumažėjęs šio fermento aktyvumas dažnai nustatomas sergantiesiems lėtine dilgėline, egzema, atopiniu dermatitu, alerginiu rinitu. Tokiems pacientams histamino turintis maistas pablogina būklę.

Svarbu!

Nėštumo metu diamino oksidazę aktyviai sintezuoja placenta (DAO aktyvumas padidėja iki 500 kartų), dažnai buvę histamino netoleravimo simptomai išnyksta. Dėl šios priežasties negalima diagnozuoti histamino netoleravimo nėštumo metu!

Kada naudingas DAO ištyrimas?

- Kai yra būdingų histamino netoleravimo (HN) simptomų (odos, gastro, neurologinių, pseudoalergijos);
- Kai yra diagnozuota alergija – efektyvesniam jos gydymui, kadangi tuo pačiu metu galima ir DAO stoka;
- Esant migrenai, pasikartojantiems galvos skausmams, ypač kai pastebimas ryšys su maistu, alkoholiu;
- Neaiškios, sunkiai kontroliuojamos alergijos atvejais. Alergijos ir HN diferencinei diagnostikai;
- Esant lėtinei dilgėlinei;
- Esant uždegiminėms žarnyno ligoms;
- Esant PMS (kai prieš mėnesines vargina odos bėrimai, galvos slausmai), dismenorėjai (skausmingos mėnesinės);
- Kaip pagalbinis tyrimas įtariant rizikingą nėštumą, placentos patologiją (normalaus nėštumo metu DAO kiekis serume turi pakilti šimtus kartų);
- Plonojo žarnyno gleivinės patologijai patvirtinti (dėl uždegiminių ligų, dėl gydymo spinduliais ar chemoterapija, kai diagnozuotas malabsorbcijos sindromas);
- Diamino oksidazės ištyrimas svarbus ne tik tais atvejais, kai yra alergijos simptomų, o alergenų nenustatoma, bet ir tais atvejais, kai yra patvirtinta alergija ir nustatyti alergenai. DAO stoka nustatoma dideliame procentui sergančiųjų migrena (Ispanijoje atliktas tyrimas parodė, kad net 95%).

Kaip atlikti tyrimus?

Pasirinkite alergenu tyrimą

Atvykite į artimiausią laboratorijos priėmimo skyrių

Priduokite kraujo ėminį tyrimui

Gaukite tyrimo atsakymą Jums patogiu būdu

Tyrimo rezultatus aptarkite su laboratorijos specialistu

Kaip pasirengti tyrimų paėmimui?

- Kraujo ėminį tyrimui geriausiai priduoti ryte, tarp 8.00 iki 12.00 valandos

- 8-12 val. nevalgyti. Negerti saldžių gėrimų, stiprios kavos ar arbatos. Iš vakaro nevartoti alkoholinių gėrimų

15 min

- Prieš atliekant kraujo tyrimą, apie 15 min. pailsėti. Kelias valandas prieš priduodant tyrimą nerūkyti

KONSULTACIJOS

Laboratorijos gydytojo konsultacija teikiama telefonu, el.paštu ir atvykus į centrinį SYNLAB laboratorijos skyrių. Laboratorijos gydytojo konsultacijai reikalinga išankstinė registracija.

Norėdami užsisakyti laboratorijos gydytojo konsultaciją rašykite el.paštu: info@synlab.lt

www.synlab.lt

Kalvarijų g. 137A-15, Vilnius
T +370 5 249 1040 • M +370 615 28939

A.J. Povilaičio g. 18, Vilnius
T +370 5 219 5945

Savanorių pr. 245, Kaunas
M +370 698 76402 • 4 kabinetas

Naujoji Uosto g. 14, Klaipėda
T +370 46 214 521

Taikos pr. 76, Klaipėda
III miesto p-ka • 231 kab
T +370 46 273 853

Taikos pr. 141a-121, Klaipėda
M +370 656 26628

Tilžės g. 11, Šiauliai
T +370 41 417794 • M +370 618 33716

M.K. Čiurlionio g. 82, Druskininkai
Greitosios pagalbos stotis • 2 aukštas
T +370 313 55 278 • M +370 616 01290

J. Basanavičiaus g. 54, Utena
MC „Šalavijas“ • 3 aukštas
M +370 652 39713